

C. kr. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Bräuhausgasse 84.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSКИH ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ul. Madonnina 15.
Telefon 1570.
UPRAVNISTVO
Dunaj V. — Bräuhausgasse 84.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto 4:40 K
za pol leta 2:20 K
za četrt leta 1:10 K
Posamezna številka 18 vin.

Štev. 3 in 4.

V Trstu, 1. februarja 1915.

Leto VIII.

Cesarjevo priznanje.

Cesar je poslal vojnemu ministru naslednje povelje:

»Mobilizacija in razvrstitev čet sta zahtevali najvišjo mero od zvestega izpolnjevanja dolžnosti, samodelavnosti in udeleževanja sile vojaško-železniških oblasti in izvršujočih prometnih organov, od najvišjega uradnika do zadnjega delavca, in vse so tudi storili na neoporečen način.

Tudi med vojno so razvijale vse železnice in parobrodna podjetja monarhije večjo delavnost, pri kateri je bilo treba zastaviti vse sile; pogostokrat se je izkazalo železniško osebje in moštvo ladij pogumno in hladnokrvno v sovražnem ognju.

Z veseljem priznavam to in izražam vsem, ki imajo zasluge za sijajno delo železnic in parobrodskih podjetij, svojo zahvalo in popolno zadovoljstvo.

Pooblaščam Vas, da razglasite to moje priznanje.

Na Dunaju, 12. januarja 1915.

Franc Jožef m. p.

Cesar priznava torej »z veseljem« sijajno delo železničarjev. Dalje izjavlja vladar, da sta zahtevali mobilizacija in razvrstitev čet od najvišjega uradnika do zadnjega železniškega delavca največjo mero zvestega izpolnjevanja dolžnosti, samodelavnosti in udeleževanja sile. Tudi med vojno — pravi dalje cesarjeva zahvala — so razvijale vse železnice naše države večjo delavnost, pri kateri je bilo treba zastaviti vse sile. In tudi v sovražnem ognju so opravljali železničarji svoje delo pogumno in hladnokrvno. Svojo zahvalo in svoje popolno zadovoljstvo izraža torej cesar vsem železniškim uslužbencem. Železničarji — uradniki in uslužbenci — imajo povod, da sprejmejo cesarjevo priznanje z zadovoljstvom. Kajti to priznanje zavrača v bistvu vsa ona nečedna podtikanja, ki so jih morali prenašati železničarji v miru vsled svojega stremjenja po krepki organizaciji. Zakaj sedanja vojna, ki predstavlja za vse državno občestvo največjo preizkušnjo sile, je razkrila, da stremljenje železničarjev po smotreni, močni organizaciji ne zmanjšuje njihove delavnosti, temveč jo izdatno povišuje. Izkušnja potrjuje sedaj to, kar je bilo nekaterim že prej popolnoma jasno: Da je strokovna organizacija najboljša šola za povzdigo organizacijske sile skupnosti. Sedaj ko je priznal cesar sam sijajno delo železničarjev, si ne bo upal nihče več nastopati proti njihovem organizacijskemu delu.

Koliko grdi obtožb so morali prenašati včasih železničarji! Če pogledamo le zapisnike gosposke zbornice, tedaj naletimo očitke, ki so tako nepravilni in ostri, da razburijo še sedaj. Saj ni bilo v gosposki zbornici skoraj debate, da ne bi bili zabavljali visoki gospodje na uradnike in zlasti na železničarje! Poglejmo n. pr. le proračunske razprave iz decembra l. 1911. Takrat je dejal pl. Plener: »Vsaka zakonodaja, vsaka meščanska družba in vsako gospodarstvo se mora braniti

proti samolastnosti in trmoglavosti železničarjev. Treba je nastopiti proti njim in sicer z gotovo strogostjo in energijo.« »Moderna država potrebuje nek red, ohranitev avtoritete in močno roko«, tako je učil ta gospod. Gospod grof Goes je govoril še nekoliko bolj robato: Govoril je o »izsiljevanju«, katero je treba še tembolj obsoditi, ker izvršujejo to izsiljevanje državni nastavljenici s kaznivo zlorabo organizacije, ki jim jo dopušča država. »To izsiljevanje je treba sploh onemogočiti.« Da bo imela država z železničarji najbridejše presenečenje, če pride do vojne, ako jim prej ne vzame organizacijske pravice, da je torej njihova organizacija največja nevarnost za državo, tako in enako so pridigovali v gosposki zbornici ozlovoljeni fevdalci in neporabni državniki. Amen vseh teh pridig je bil: Izjemne zakone za nezadovoljne železničarje. Sedanji časi pa so razkrili neoporečno resnico: Železničarji delajo noč in dan, da izvrše delo, ki ga potrebuje ogrožena država in da so le vsled tega tako čvrsto na delu, ker so že strokovno organizirani, ker jim je organizacija pokazala uspeh smotrenega dela. Tudi tukaj se izkazuje stara trditev, da klijejo le v svobodi in pravičnosti veliki uspehi! S kakšnim zanosom so razkladali gosposki zborničarji, da le privilegirani sloji omogočujejo obstoj države; in s kakšnim zaničevanjem so govorili o masi, ki vedno le zahteva in zahteva od države in jo je treba zato izločiti od dela za blagor države. Ali sedaj v vojni se razkriva čista resnica: Da mase branijo in rešujejo državo, da so pa oni, ki so hoteli biti jero bi države, prav neznatne sile. Mase naj torej ne pozabijo nikdar veliki nauk te vojne in naj premislijo, koliko pomenijo.

Cesarjevo priznanje je pa zlasti razveseljivo za one slovenske organizirane železničarje, ki morajo ravno sedaj vsled denunciacij zbesnelih nemško nacionalnih šovinistov toliko prestati. Vladarjeva zahvala ne razlikuje, ampak naglašča, da so izpolnili vsi železničarji, od najvišjega do najnižjega, brez razlike narodnosti, »svojo dolžnost v najvišji meri.

HENRIK TUMA, Gorica.*

Vojna.

»Tavali smo kakor mesečniki ob strmem padu razprtij evropskih narodov. Vojna je prišla nad nas kradoma, kakor tat v noči.« piše Quessel v socialističnih Monatshefte, ki so znanstveno glasilo nemškega revizionizma. »Buknila je svetovna vojna ter nas Čehi popolnoma presenetila. Morda so temu krivi naši pisatelji in politiki, ki so vso pozornost obračali le notranjim vprašanjem stranke, a so se premalo ozirali na svetovni položaj v dobi, ki je bila nakritičnejša tudi za osodo socialne demokracije,« piše sodrug Dr. Stern v znanstvenem glasilu češke socialne demokracije »Akademije«. Dve najuglednejši or-

ganizaciji ste tako izrekli, da je vojna prišla nad Evropo in nad socialno demokracijo neutegoma ter zalotila internacionalno socialistično svetovno organizacijo nepripravljeno. Ako konstatiram, da so vse stranke socialne demokracije, vseh kulturnih držav, nameravale sklicati internacionalni kongres tekom meseca avgusta t. l. na Dunaj, da bi se določila taktika in cilj internacionalne socialne demokracije za slučaj svetovne vojne, lahko trdimo, da je kljub vsem znakom bližajoče se vojne internacionalna socialna demokracija resnično stala nepripravljena.

Danes, ko pregledamo pozornejše vse dogodke zadnjih šestih let, počenje evropske diplomacije, oboroževanje Avstrije, Nemčije, Francije, Anglije in Rusije, interno našo politiko in upravo, se nam čudno, skoraj nemogoče zdi, da se je socialna demokracija tolažila z nadami ohraniti svetovni mir — z deklamacijami — a tudi uvidimo, da ravno vsled tega ni mogla zapaziti, kako smo se od leta do leta, od meseca do meseca, od dne do dne bližali svetovni vojni in je ta morala priti prej ali slej — konečno in nevzdržno kar čez noč.

Iz tega moramo na splošno trditi, da je stališče in obnašanje nemške in francoske socialne demokracije ob vojni bilo nepremembno narekivano po sili dejstev. Nobena, tudi najmočnejša socialna demokratična stranka na svetu ni bila v stanu vojne preprečiti v trenutku, ko je bila mobilizacija diktirana, ko so prestale konstitucionalne moči vojujočih se držav, ko je militarizem v svoji najčistejši obliki in v vsi svoji sili nastopil. Tudi ni bilo mogočesti nobeni še tako radikalni stranki postaviti se mobilizaciji in militarizmu v bran. Radi tega že a priori izrekamo, da mora tudi slovenska socialna demokracija brez diskusije sprejeti položaj dejstev in da bi bilo neumestno posebno naši majhni stranki že sedaj kritično motriti obnašanje velikih soc. dem. organizacij, kakor je nemška in francoska.

Pribiti moramo le, da je eden najgenijalnejših zastopnikov socializma Jean Jaurès že leta 1904 na internacionalnem kongresu v Amsterdamu dal energični izraz trditvi: »da brezsilje nemške socialne demokracije tvori veliko nevarnost za mir in svobodni razvoj cele Evrope.« Celo v revizionističnih Soz-Monatshefte so v diskusiji navedenega internacionalnega kongresa nemški sodrugi sami izrazili pomisleke proti oficijelnemu stališču nemške socialne demokracije ter ji očitali: »bojazen pred volitvami in bojazen, da bi ne izgubile nemške organizacije velike svoje nabrane rezerve in prihranke, je najvišji zakon nemške socialne demokracije.« Po drugi strani je eden odličnih zastopnikov nemške socialne demokracije, revizionist Calwer naravnost zavzemal stališče »da mora stranka podpirati stremjenje lastne vlade, kadar varuje pravične interese države proti inozemstvu, kajti ako izpodbija delo lastne vlade, brez dvojno podpira interese inozemstva, ker je od stopnje državne ekspanzije odvisen gospodarski napredek in je od tega odvisen napre-

* Iz zadnje številke „Naših Zapiakov“.

dek organizacije socialne demokracije posebej. Zato mora ista, ako ne podpira vlade, vsaj stati ob strani.« — Kar je Jean Jaurès pred desetimi leti videl naprej — se je danes izpolnilo.

Znani antimilitarist Hervé, ki je preстал radi svojega antimilitarističnega agitiranja na Francoskem marsikatero težko kazen, je letos na kongresu francoske socialne demokratične stranke premenil to svoje principijelno stališče proti onim, ki so poprej njegovo antimilitaristično, radikalno agitacijo obsojali, med njimi Jean Jaurès, ter izjavil, da je proti vsakemu nastopu internacionalne socialne demokracije v sporu narodov in glede vojne iz razloga, ker ni pričakovati odločnega stališča in še manj dejanskega koraka proti vojni od strani nemške socialne demokracije. Izjavil je, da bi bilo proti interesom francoske države in obenem proti interesom francoske, socialne demokracije, ako bi se ona uprla vojni ter pustila, da bi ves zjedineni nemški narod napadel francosko veliko kulturno državo, jo uničil ali oslabil tako, da bi francoski narod bil iztisnjen z visokega svojega kulturnega in ekonomičnega stališča. Ob sedanjih svetovnih dogodkih je dejstvo pokazalo, da je imel Hervé prav. Socialna demokracija vsega sveta mora priznavati, da je bila nepravilna, je morala sprejeti dani položaj, kakor je bil, in je moralo delavstvo, ne le brez vsakega odpora stopiti v vojske, marveč se je moralo podvreči splošni državni in narodni disciplini. Socialni demokraciji ne ostane drugega, nego tolažba, katero je izrekel sodrug Renner: »Prešibka, da bi vojno preprečila, mora socialna demokracija biti močna dovolj, da jo prestane.« Vse naše stremenje mora iti sedaj le na to, da vzdržimo svoje strokovne in politične organizacije. Dodam k temu, da se moramo vrniti na bistvo internacionalizma Karla Marksa: »da je konkretna življenska podlaga socialni demokraciji narodnost t. j. svobodna kulturna združitev posameznih narodnosti, ki se avtonomno grupirajo po načelu velikih svetovnih ekonomičnih sil.«

Ako je vojna imela do sedaj že kak določen rezultat za socialno demokracijo, je ta, da je zatrla vse fraze anacionizma in antinacionalizma in da je z neodoljivo konsekvenco dejstev ustanovila, da je podlaga in ves razvoj socialne demokracije k bistvenemu internacionalizmu v tem, da postane vsaka narodnost avtonomna v kulturnem in političnem oziru. Prva pot k temu cilju je priboritev polne demokracije: vnašja politika mora biti pod vplivom ljudstva, ki se zaveda, da ono samo določa politiko države. »Tega čustva neodvisnosti nemško ljudstvo ni moglo nikdar imeti« — Bernstein. Jasno stoje torej že sedaj cilji pred nami in o tem tudi lahko, ne glede na vojni položaj, prosto govorimo: da imamo zastaviti vse moči za vzdrževanje svojih organizacij v obliki in po taktiki, kakor smo jih imeli in vodili dosedaj; drugič, da si stavimo kategorično prvi in bližnji politični cilj, pridobitev polne demokracije v državi; tretjič, da bo morala socialna demokracija posvetiti več najboljših svojih moči v smeri državne vnanje politike. Res je, da je avstrijska socialna demokracija vedno pozorno sledila vnanji politiki avstrijski in da je bila ona, ki je ob vsakem problemu konstatirala realni položaj in precizirala svoje stališče. Tako je posebno, davno pred prvo balkansko vojno, avstrijska socialna demokracija pokazala na važnost jugoslovanskega vprašanja. Po njeni inicijativi sklicala se je jug. soc. dem. konferenca v Ljubljani in skoro za njo balkanska konferenca v Beogradu. Na obeh konferencah se je formiralo načelo, da je smatrati različna jugoslovanska plemena za en narod, ki je vezan po skupnem jeziku in po skupnih interesih. Slovenska socialna demokracija je od prvega početka obenem proglasila, da je polna avtonomija jugoslovanskih plemen in obenem dejanska združitev mogoča le v okvirju velike avstrijske države. Stojč na ekonomičnih temeljih, ob geografičnem položaju in etnografičnem sestavu donavske in balkanskih držav, prišla je slovenska socialna demokracija do sklepa, da je naša polna narodna avtonomija mogoča le v velikem državnem okvirju, da je sploh tvorilna moč v politiki vse socialne demokracije stremenje po enotnosti in velikosti. Kakor povdarja v ekonomičnem in

socijalnem razvoju stremenje k svetovni združitvi ekonomije in socijalnemu približanju vseh državnih in narodnih delov, tako je morala dosledno zavzeti avstrijsko stališče jugoslovanskega vprašanja načeloma in a priori ga mora tudi danes zavzemati. Vsako separatistično, nacionalistično stremenje posameznih jugoslovanskih plemen, ali so že Bolgari, ali Srbi, ali Hrvati ali Slovenci, je načelno proti splošnemu političnemu stremjenju socialne demokracije t. j. pustiti polno avtonomijo posameznim narodnostim, vse pa združiti na enem ozemlju, ki je po narodi dano kot ena velika ekonomična skupina. Velika svetovna industrija in trgovina, ki je predpogoj veliki socialni demokraciji, ne more se razvijati med majhnimi narodi in narodiči, mogoča je le tam, kjer so dani materijelni predpogoji za veliko enoto. Ako je nadvladanje majhnega naroda po velikem kulturni in politični krivica, pa je še večja, nadvladanje malega naroda po drugem malem narodu, ko oba nimata predpogojev v smeri velikega razvoja industrije in trgovine. Večja ko je državna skupina, bolj je tudi zajamčena avtonomija sestavnih delov te skupine. Ne sme nas motiti absolutistična Rusija. Tam je vlada ločena od naroda, tam ima dinastija svoje lastne cilje, tam dinastija dejanski predstavlja vso moč države, tam je od različnosti kulturnega stanja posameznih delov tudi nemogoča dejanska avtonomija posameznih narodnosti brez vodstva in nadzorstva dinastije. Nasprotno tvori Avstrijo skupina visoko kulturnih narodov, kakor so Nemci, Čehi, Italijani, in lahko prištevamo tej skupini tudi sebe, Madjare, Hrvate, Srbe in Bolgare. Kulturna zavest slovanskih in drugih narodov v Avstriji in na Balkanu je tolika, da sama daje predpogoj za polno avtonomijo, po drugi strani pa razdeljenost narodnosti v enem velikem geografičnem in ekonomičnem kompleksu samo narekuje svobodno zvezo v veliki centralizirani državi. Kar je nemogoče, vsaj za sedaj, za Rusijo, to je predpogoj svežega in močnega življenja za Avstrijo in Balkan.

Socialna demokracija avstrijska in slovenska, ki je bistveno svoje stališče v avstrijski politiki glede jugoslovanskega vprašanja precizirala, tudi danes ob vojni ne more preminjati svojega stališča. Prvič ne, ker je to stališče principijelno in apriorno, a drugič, ker izid vojne, ali že ugoden ali neugoden za eno ali drugo vojujočo se stran, ne more imeti na naše načelno stališče nikakega vpliva.

Predvsem stojimo pred neznanski velikim socialnim pojavom svetovnega militarizma. Vojna pokazala nam ga je v svojem bistvu in v svoji celi obliki. Nobena dosedanjih vojen ni bila vojna vsega ljudstva. V prvič združile so se milijonske vojske kulturnih držav in dejanski pokazale orjaški organizem vojske. V prvič v človeški zgodovini pokazala nam je vojna, kako postane organizacija vojske sama sebi edini in najvišji smoter v državi. Vse državne in ljudske sile vstromljene in napete so k edinemu cilju, koncentrirati se v eni sami smeri, v volji do zmage. Moderna vojna kaže nam socijologično stremenje po absolutni enotnosti, izločuje iz sebe vsako, tudi najmanjše gibanje, ki bi utegnulo motiti ono obče stremenje ali le zmanjšati k nemu cilju, združiti vse moči in doseči zmago. Ta organizem izključuje v svojem bistvu vsako separatistično gibanje, bodisi socialno, razredno, stanovsko ali kulturno, vse, kar ni v smeri, cilju do ene volje, do zmage, vse to je vojski in vojni in državi nasprotno. Vsa država z vsemi svojimi močmi je v taboru vojske, vsako politično interno posebno gibanje moti organično združenje vseh sil v volji do zmage.

Zato prav zahteva najodločnejši zastopnik marksizma Kautsky: »Sedaj, ko smo stopili v vojno, nam ne preostaja drugega, nego izpolnjevati svoje dolžnosti kot državljani, svoje dolžnosti kot bojevniki.«

Orjaške razmere sedanje vojne same jemljejo pogled na izid vojne, na posledice zmage ene ali druge strani. Vojna je dejanski prišla na nas kakor vihar in kakor se škoda vidi po viharju, kakor se učinek da konstatirati včasih šele dolgo po končanem viharju, tako se tudi vsakemu člove-

škemu še tako visocemu razumu danes odteza odgovor na socialni, politični in ekonomični učinek zmage ene ali druge vojujoče se strani. Lahko pripuščamo, da so imeli evropski vladarji svoje posebne namene in smotre, lahko računimo s tem, da te posebne namene in cilje tudi dosežejo, trdimo pa obenem, da po zgodovinskem načelu heterogenizma smotrov danes nihče ne ve, h kakemu daljšemu cilju pojde razvoj narodov in ako ta ali ona meščanska država, ali že konstitucionalna ali absolutistična, doseže konečni smoter.

Francoska revolucija je ugonobila v zapadni Evropi absolutno kraljestvo in prevladajoči vpliv cerkvenih dostojanstvenikov. Pod geslom: liberté, égalité, fraternité reklamirala je vso moč države za ljudstvo. Rezultat njen pa je bil anarhizem in napoleonski carizem. Napoleon in napoleonske vojske so hotele ukloniti narode Evrope, rezultat po 20-letnem boju je bil — oživitvev narodnega in demokratičnega gibanja. To gibanje samo imelo je kot smoter polno svobodo državljanov, rezultat njegov je bil razvoj kapitalizma in konstitucije, ki je dala vse predpravice meščanstvu in posedujočemu razredu. Narodno gibanje je naraslo v imperijalizem, t. j. nadmoč velikih narodov nad malimi. Danes se vodi vojna za imperijalizem angleški, germanski in ruski. Smelo trdimo, da bo rezultat vojne avtonomija malih narodov, vsaj v doglednem času. Bližnji smoter vojne ne more biti nego navidezen: zmaga ene ali druge vojujoče se države. Socijologični vzroki njeni pa so globlji in vsled tega svrha njena višja. Pravi rezultat vojne se ne more predvidevati iz drugega nego s socijologičnega stališča. Kapitalizem in nacionalizem, oba združena vrhujeta v imperijalizmu. Neizmerno nakupičenje bogastva v rokah predstaviteljev velikih narodov je v bistvu imperijalizem, socialna hipertrofija. Vojna je le rezultat te hipertrofije, t. j. imperijalizem je zrasel čez mero, vsled tega mora po antagonizmu socialnih sil imeti za seboj narast avtonomije narodov sploh in v daljšem razvoju prehod kapitalizma v kolektivizem. K temu zaključku prihajamo po dialektični metodi Marksovi, po tej metodi razmotrivamo vzroke in prave smotre svetovne vojne, ki se razvija pred našimi očmi.

Ako je nedogleden in neviden daljši cilj za one činitelje, ki so dali povod za vojno, ali so vojno iskali, ako so nepregledne posledice vojne za velike narode, ki so ali že vojne deležni ali so izrekli svojo nevtralnost, potem naš mali slovenski narod gotovo ne more biti v položaju, da že danes izreka sploh kako sodbo. Kakor se ta sodba odteza narodom, odteza se tudi posameznim strankam socialne demokracije. Le eno za nas velja: velika svetovna vojna po prirodnem razvoju človeštva ne more predstavljati rušilne sile, ki cepi človeštvo na male dele, marveč nam je vojna velika prirodna sila, katera je skupila in izvršila socialne elemente. Kakor je socijologično prva vojna ustvarila državo in je bila ta predpogoj človeški organizaciji in kulturi, tako so tekom tisočletij vse vojne združevale socialne sile človeštva vedno višje, tako mora tudi ta vojna ustvariti večje in močnejše državne skupine. Preko volje in smotrov faktorjev, ki so vojno povzročili, vojna ostane socijologičen pojav med človeštvom in notranja sila socialnega gibanja človeštva sama stremela bo po vojni k novim višjim ciljem. Že posamezni, blizki sledovi sedanje vojne kažejo v notranjosti države socijologične posledice, ki leže obenem v smeri socialističnega gibanja. Določitev skupne potrebščine ljudstva in kritja te potrebščine po načrtu potem skupnosti z izločitvijo privatnega interesa na dobičku, to je bistveni ekonomični program socializma sploh. Ali ni sedanja vojna strmečemu svetu naenkrat pokazala, da je taka ureditev razmerja potrebščin in pokritja v državi tudi dejanski mogoča? Ali ni segla naša državna uprava in posebno nemška z brezobzirno roko po zalogah živih in vsakdanjih človeških potrebščin, ali ni določila cene in zavarovala način porabljanja zalog, ali se ne odpira pogled na finančno zalaganje potrebščin po razmerju privatnega kapitala in na varstvo eksistence delujočega ljudstva? Ali ni sedanja vojna pokazala, da je prava moč vsake države v zdravem prebivalstvu, v delavstvu, ki ima zagotovljeno

svojo normalno eksistenco, ali se ne oglašajo od vseh koncev in krajev države socialne sile, tako kakor jih je razlagovala in propovedovala socialna demokracija? Ali ni vojna pokazala poti, kako družiti socialne moči, kako je mogoče državi predstavljati veliko silo le, ako je najširša plast ljudstva kulturna, zdrava in jaka? V njej je socializem zgodovinski izkazal pogoje in cilje svojega obstanka, da je socializem konečni nositelj kulturne države same. Razvoj socialnih moči ljudstva obenem kaže pot do polne avtonomije ljudstva in do polne demokracije držav. Nai vojna le ustvari prehodne dobe zastoja, socialne sile ne vzdržno streme k onim ciljem, katere je narekoval socializem. Ako se socialna demokracija čuti kot nositeljica socializma, tudi lahko samozavestno trdi s sodrugom Rennerjem »da prestane krizo sedanje vojne in da internacionalna socialna demokracija po vojni nastopi tim silnejše.« Zaradi tega sedaj ne more biti naša naloga diskusija posameznih faz velike svetovne vojne in o mogočih in nemogočih posledicah vojne za posamezne države ali slovanske narodnostne skupine posebej, moramo ohraniti pred seboj velike cilje socializma in bližnjio pot, ki vede do njih: organizacija socialne demokracije.

Drug je položaj nacionalističnih strank. Za njo je ta ali oni izid vojne, problem biti ali ne biti, problem gospodstva in hlapčevstva. Stranke malih narodov čutijo v očigled gigantski tekmi velikih narodov vso svojo ničevnost in nepomembnost. Ubija jih lastni nacionalistični princip!

Interes ne le na nje obstoju, ampak tudi nje moči in velikosti nam to kritiko narekuje.

Le v polni avtonomiji avstrijskih narodnosti je mogoča centralizirana avstrijska mogočna država. Le v polni avtonomiji avstrijskih narodnosti leži nevzdržni razvoj avstrijske države v smeri Balkana in v smeri orientala. S to potjo je avstrijsko-slovanska skupina postavljena v prirodno nasprotje z velikim ruskim kolosom. To avtonomijo nam svetovna vojna prej ali slej obeta. Zato tudi v porazu srbske narodne države ne vidimo nikakega poraza jugoslovanske ideje. Za nas je ista mogoča le v okvirju močne donavske-balkanske Avstrije.

Sodrug narocajte se na naše glasilo!

Socialne dolžnosti v vojnem času.

Dan na dan nam zabičujejo poklicani in nepoklicani, da je zbudila sedanja vojna soc. vest, da je oživelo čustvo skupnosti med vsemi sloji prebivalstva in da je takorekoč sedanji čas preobrazil vse in pospravil v ropotarnico za vse večne čase vse grde lastnosti človeštva in posameznikov. Deloma so te trditve resnične. Ali le deloma. Kajti sedanji strašni čas ni le zbudil mnogo lepih lastnosti, temveč tudi vse polno pravrdih. Zakaj dan za dnem narašča število onih ljudi, ki izkoriščajo tudi sedanjo splošno bedo v svoje umazane namene in bogate na račun najbednejših, najubožnejših. Seveda, kdor pozna stremljenje kapitalistične družbe se prav nič ne čudi, da se pokazuje tudi sedaj sebičnost posameznikov na škodo skupnosti. Kajti, kadar gre za profit, tedaj se ravna vsak po pogovoru, da je bog najprej sam sebi ustvaril brado. To nesramno gonjo posameznikov za mastnim profitom biča prav umestno profesor dr. Franke, meščanski socialni politik, ki pravi:

»Z naraščajočo bojznijo gledamo, kako tudi v tem velikem času, ki naj bi raztopil vso nizkoto in vse prostaštvo v svojih svetih plamenih, uganja svoje nečedno delo prekanjen in hiter lov za nepoštenim dobičkom, kako prikrajšuje mezde, povišuje cene, odira vse — na škodo skupnega blaga, — izrabljajoč bedo posameznikov in vojnih potrebščin. Večkrat in večkrat slišimo o neodpušljivem poviševanju cen ne le za nepotrebne predmete armade, temveč tudi za najpotrebnejša

živila. Nič ne more omajati edinosti, pričakovanja in zaupanja širokih ljudskih plasti bolj, kakor če se utrdi spoznanje, da se nečedne roke brez kazni odevajo z zlatom in da spravljajo bogastva v žepe, med tem ko izpostavljajo naši vojniki tam zunaj v strelskih jarkih in v viharnih naskokih, naši mornarji na morju svoje življenje junaško za državo in narod.«

Priznati je treba, da so nastopili proti oduštvu vseh vrst ravno v Nemčiji z vso energijo že od vsega početka. Nemško armadno vodstvo obrača posebno pozornost zlasti oduštvu pri mezdah, kar najbolje kaže razglas generala Linden-Siiden, poveljnika desetega armadnega zbora.

Razglas pravi:

»V zadnjem času so se pritožili pri meni uradniki in delavci raznih industrijskih podjetij, da jim prikrajšujejo dohodke, ne da bi bili podjetniki prisiljeni izvršiti ta ukrep vsled slabega trgovskega položaja. Pritožbe so se pojavile tudi iz takih podjetij, ki zalagajo vojaške potrebščine. Uvedla se je preiskava o upravičbi pritožb proti tem tvrdkam, če se je tam neopravičeno znižala delavcem plača. Da so pritožbe opravičene bom moral proti vsem onim, ki so brezvestno krčili dohodke uslužbencev in delavcev postopati z vso strogostjo. Upam, da je majhno število onih podjetnikov, ki izkoriščajo to svetovno krizo in oškodujejo uslužbence in delavce. Nasprotno sem trdno prepričan, da bo večji del podjetnikov upošteval resni čas in svojim uslužbencem ohranil zaslužek in preklical eventuelno odpoved.«

Ta razglas temelji na zdravem pojmovanju socialne oskrbe in sploh opažamo, da se ravna oblast v Nemčiji po načelu, da je treba varovati delavčeve pravice napram podjetniku. Kmalu po izbruhu vojne je izdal pruski minister za javna dela odlok, s katerim svari pred obremenitvijo prometnega osobja.

Žal pa moramo konstatirati, da so se pri nas dogodili v področju uprave državnih železnic primeri, ki se prav močno razlikujejo od ukrepov nemške drž. in voj. uprave. Tako n. pr. ne dobivajo železničarji iz Galicije in Bukovine, ki so morali zapustiti te dežele, na novih službenih mestih enako mezdo kot prej, temveč dobivajo le lokalno temeljno plačo in profesionisti le začetno plačo. To pomenja za te reveže močno skrajšane dohodke. To bi se bilo pač lahko preprečilo, zlasti še v času, ko vlada taka draginja in v času, v katerem opozarjajo naši uradi vedno priv. podjetnike naj ne skrajšujejo mezde delavcem. Lepo bi bilo, da bi se ravnala tudi naša uprava državnih železnic po zgledu iz Nemčije.

Iz centralnega odbora za uslužbence avstrijskih državnih železnic.

Kvalifikacija.

Predlagatelji: Sommerfeld, Merinsky, Smejkal, Weiser, Delcik, Tyr.

Predloga: »Kvalifikacija se odpravi; dokler se ne odpravi kvalifikacije, naj se pritegne k opisom slug član personalne komisije dotične kategorije kot zaupnik osobja.«

»Napredovanje, ki se je izvršilo na podlagi spisa izven reda, naj se razveljavi.«

Člani Belcik, Pfatschbacher, Sommerfeld, Kreuzer in Merinsky dokazujejo na podlagi konkretnih primerov, kako pristransko da postopajo kvalifikacijske komisije. Dalje se pritožujejo tudi ti člani, da ne postopajo vsa ravnateljstva po enakem načelu pri kvalifikaciji.

Predsednik poudarja, da se peča uprava ne prestando s kvalifikacijskim vprašanjem, ali uprava se nikakor ne more odreči periodično se ponavljajoči kvalifikaciji in da tudi uslužbenci sami niso edini v tem, da se odpravi kvalifikacija popolnoma.

Predloge sprejme komisija.

Kazni.

Predlagatelji: Merinsky, Smejkal, Weiser.

Predlogi: »Reforma kazenskega postopanja.«

»Z izvršitvijo kazni naj se počaka tako dolgo, dokler ni rešen rekurz. Rešitev rekurza naj se pospeši.«

»Odprava kolka pri rekurzih.«

Član Merinsky poudarja, da se ne izvrši kazni tudi pri navadnih sodiških prej, dokler ni rešen rekurz.

Član Weiser opozarja že na sodbo o tej stvari ki je bila izrečena na lanski seji in prosi, naj se upošteva ta sodba. Priporoča, da dobe vodstva naročila, naj ne kaznujejo takoj vsak prestop, temveč naj poprej opominjajo. Dalje predlaga ta član tudi, naj ne sledi kazni še zastanek v napredovanju.

Predsednik zagotavlja, da bo upoštevala uprava pri preosnovi kazenskega postopanja vse predloge in jih natančno premotrivala.

Vse predloge sprejme komisija.

Službena obleka.

Pri tej točki sprejme komisija sledeče predloge:

»Službena obleka ogibnih čuvajev in prožnih obhodnikov naj se uredi tako, da bodo nosili ti uslužbenci bluzo iz sukna le dve leti, poletno čepico eno leto in plašč tri leta. Nepraktični kožuhi čuvajev naj se opuste popolnoma in naj se nadomeste s kratkimi, s suknom prevlečenimi kožuhi, kakršne imajo sluge.«

»Tudi pri železniških čuvajih naj se skrajša doba za obleko. Poletno čepico naj nosijo le eno leto, sukno bluzo dve leti. Namesto dosedanega kožuha naj dobe s suknom prevlečeni kožuh za štiri leta.«

»Čuvaji na progi naj dobivajo tudi dežni plašč, ali pa naj bo v vsaki čuvajnici na razpolago po en dežni plašč.«

»Sluge pri signalih naj dobe dolge kožuhe.«

»Premikačem naj se dajo dežni plašči. Suknjo iz lodna naj nosijo krajši čas kakor doslej.«

»Vozni pazniki naj dobe bluze in hlače iz modrega platna.«

»Nadkurjačem naj se prizna službena obleka.«

»Strojni kurjači naj dobe delovno obleko iz modrega platna in sicer po meri ali naj pa se napravi ta obleka v različnih velikostih.«

»Delavniški pomočniki v kurilnicah in delavnicah naj dobe vsako leto po dve obleki iz modrega platna.«

»Uslužbenci v materialnih skladiščih naj dobe delovno obleko iz modrega platna.«

»Vlakovodje, sprevodniki osebnih vlakov in sprevodniki pri blagu naj dobe svetilke, da jih priprno na prsa.«

Olajšave pri vožnji.

Sprejeti predlogi so sledeči:

»Pravica do prostih voznih listkov naj se razširi.«

»Na progah, kjer vozijo lokalni vlaki, naj se dovoli uslužbencem vožnja kar na ta način, da pokažejo le legitimacijo, ne da bi kupili vozni listek.«

»Režijske legitimacije naj se dovolijo tudi staršem uslužbencev, če žive z njimi v skupnem gospodinjstvu.«

»Olajšave pri vožnji naj se dovolijo tudi takim otrokom, ki ne žive v gospodinjstvu staršev, ampak ki jih starši deloma zdržujejo.«

»Tozadevne določbe inštrukcije št. XII. naj se izpremene na ta način, da naj ima vsak prožni mojster nekoliko prostih voznih listkov za svojo progno, da lahko v nujnih zadevah ali ob bolezni takoj izroče uslužbencem listke.«

»Prosti listki za življenske potrebščine z veljavo za najmanj dva ravnateljstva okraja naj se dajo onemu osobju, ki je na krajih, kjer so še skladišča za življenske potrebščine.«

»Članom personalne komisije in članom centralnega odbora naj se izroče temporarne legitimacije za proste vozne listke oziroma prosti vozni listki za brzovlake.«

(Dalje prih.)

Priporočajte in širite naš list!

Vojna in denar.

Se vedno veljajo besede, ki jih nekateri pripisujejo grškemu govorniku Demostenu, da je za vsako uspešno vojskovanje v prvi vrsti potreben denar, denar in zopet denar. Saj že splošna mobilizacija zahteva v modernih državah denarne žrtve, o katerih v starem in srednjem veku niso imeli niti približnega pojma. Seveda so stroški tem večji, čim večja je razlika med številom vojaštva v mirovnem in v vojnem času, čim manjša je v miru zaloga raznih potrebščin za vojsko, čim dražji je prevoz vojaštva na bojišče itd. Vojskovanje samo pa zopet zahteva veliko več stroškov nego znašajo stroški za armado v miru, ker se zaradi večjega števila vojaštva izdatno zvišajo izdatki za plače in preskrbo vojaštva, ki zaradi velikih naporov zahteva tudi z ozirom na posameznika večja bremena. Municija in orožje se morata vedno nadomeščati, izdatki za bolnišnice, raznovrstni prevoz, za vojne vjetnike znašajo pri milijonskih armadah ogromne vsote. Tudi po končani vojni trajajo izredni izdatki še nekaj časa, tako za demobilizacijo, za nadomestilo izgubljenih in pokončanih vojnih potrebščin, za popravilo trdnjav, železnic, ladij itd., odškodnina poškodovanih oseb, pokrajini itd.

Koliko so veljale vojne v prejšnjih časih, to je mogoče dognati le v poedinih primerih. Atence je veljalo n. pr. obleganje Potideje v 27. mesecih 2000 talentov, Francija je izdala za vojno leta 1542/3. 12 milijonov zlatih tolarjev, kar znaša v sedanji francoski veljavi 680 milijonov frankov. Stroški Anglije so znašali med špansko nasledstveno vojno letno čez 5 in pol milijonov funtov šterlingov. Po Napoleonovem proračunu za l. 1802. je znašal vojni račun v vojni le 40 milijonov frankov več kakor v miru, to pa zato, ker se je vršila vojna na stroške sovražne dežele; tudi v vojnem letu 1806. je bilo stroškov le okoli 40 milijonov čez proračun, l. 1807. pa 58 milijonov. Stroške angleške krimske vojne so cenili uradno na 56:77 milijonov funtov šterlingov. Avstrijo je veljala vojna leta 1848/49 po uradni ceni 106 milijonov goldinarjev čez mirovno potrebščino, italijanska vojna l. 1859. okoli 210 do 220 milijonov goldinarjev, t. j. za vsak dan približno 3 milijone čez normalne potrebe za vojaštvo.

Če premotrivamo vojno s stališča svetovnega gospodarstva, tedaj pomenja pač vsaka vojna veliko množino uničenega narodnega premoženja.

Izrednih izdatkov, ki jih ima vojskujoča se država, seveda ni mogoče pokrivati z rednimi dohodki. Če zviša država davke ob vojnem času, nastane lahko gospodarska katastrofa pri mnogih slojih prebivalstva, katerih dohodki se skrčijo ravno vsled vojne prav izdatno. Sicer pa se stekajo davki tudi prepočasni v državne blagajne.

V srednjem veku so si zbirali vladarji vojne zaklade, da so imeli ob izbruhu vojne takoj na razpolago potrebna sredstva, ker je bilo kreditno gospodarstvo šele v povojih. Toda ravno s temi zakladi se je odtegnilo narodnemu gospodarstvu veliko razpoložljivih denarnih sredstev; zaklad je ležal mrtev in ni prinašal nobenih obresti.

Stari beneški pregovor pravi, da nič ne škoduje, če ima država malo denarja, samo da so državljani bogati. Resničnost tega pregovora se je izkazala tudi sedaj, kajti če bi ne bilo tako, bi bil moral biti že davno konec vojne. Države so imele pač ob izbruhu vojne izdatna razpoložljiva sredstva, toda pri gromnih zahtevah moderne vojne do držav se izčrpajo tudi največji prihranki. Zato se obrača ob vojnah država do državljanov, da jej žrtvujejo tudi blago ne le krvi.

V prejšnjih stoletjih so posegli vladarji v takih kritičnih časih večinoma po prisilnih posojilih, ki so nekako v sredi med davki in prostovoljnimi posojili. Na Angleškem ni mogla dolgo časa gospodariti nobena vlada, da ne bi izsišla posojil od državljanov. Tudi francoska in avstrijska zgodovina vesta mnogo o prisilnih posojilih. Zanimivo je bilo francosko prisilno posojilo iz l. 1708, ki se je izvedlo na ta način, da so predložili vse državne izdatke za l. 1708. na 1709. Država si je pomagala tudi na ta način, da je pobrala zlatino

in srebrnino tistim državljanom, ki niso imeli denarja in jim je izdala za to zadolžnice.

V sedanji svetovni vojni so si pomagale vse države tako, da so najele posojilo doma, pri svojih državljanih, torej prostovoljno posojilo.

Oderuštvo s sladkorjem.

Odkar je vojna, se je podražil sladkor že tretjič. Sladkor je ena onih življenjskih potrebščin, ki jih imamo v Avstriji v izobilju, in sicer v ogromnem izobilju. Nekaj več kakor eno tretjino one množine sladkorja, ki jo proizvajajo v Avstriji, porabimo sami, skoraj dve tretjini izvažamo; največ na Angleško in v angleško Indijo. Ko je izbruhnila vojna, ki je zaprla večji del izvoza, je marsikdo pričakoval, da padejo cene sladkorja in da bo industrija cukra močno prizadeta. Zato so se oglašali strokovnjaki z različnimi predlogami za povzdig sladkorne industrije. Predlagali so odpravo konsumnega davka za oni sladkor, ki ga porabi vojaštvo in pa, da se primeša sladkor moki. Kljub temu pa, da imamo v Avstriji velikanske zaloge sladkorja, se ni pocenil sladkor, temveč podražil. To podražitev je povzročil v Avstriji sladkorni kartel, ki je eden najmočnejših kartelnih organizacij v državi. Ta kartel je pogljal cene sladkorja, odkar je vojna, že trikrat kvišku. V septembru, decembru in januarju. Danes je meterski cent sladkorja za 4 K 25 vin. dražji kakor ob začetku vojne, kljub temu, da so nagradene po skladiščih sladkornih tovarnih velikanske zaloge sladkorja. Cene sladkorja so bile pa že lansko leto tako visoke, da so prejemale tovarne za pocukreno sadje kristalni in zdrobljeni sladkor raje iz Nemčije, čeprav je treba plačati po bruseljski konvenciji za vsak meterski stot uvaženega sladkorja 6 frankov carine.

Kako je vendar mogoče oderuštvo s sladkorjem pri teh velikanskih zalogah sladkorja? To oderuštvo je zgrajeno na sistemu takozvane liberizacije, ki jo je vpeljal sladkorni kartel. Liberizacija je tole: Vse tovarne za sladkor, ki so sklenile sladkorni kartel, so obvezane, da ne smejo prodajati toliko sladkorja kakor bi hotele same, temveč določa sladkorni kartel za vsak mesec posebej, koliko se sme prodati sladkorja sploh in koliko ga sme prodati vsaka posamezna tovarna v deželi. Kar imajo tovarne več zaloge, ne smejo prodati doma. Posledica tega je, da ostaja sladkor vedno dražji. Vsakdo bi bil mislil, da bo vojna razdrila sladkorni kartel, ker niso smeli izvažati sladkorja v tujino in da bodo tovarnarji imeli velikanske izgube, ker imajo toliko sladkorja v zalogi. Vse to bi se bilo tudi zgodilo, če ne bi bili dobili sladkorni baroni pomoč od države. Tovarnarji so si namreč izposodili denar pri vojnih posojilnicah, ki so ustanovljene z državnimi sredstvi. S temi posojili vzdržujejo sedaj obrat v tovarnah, a zaog jim ni treba prodajati.

Čudne nazore o splošni ljudski blaginji ima vlada. Ali so za to državna sredstva, ki se stekajo iz vseh slojev prebivalstva, da se vzdrži sladkorni kartel in da je zagotovljeno brezmejno oderuštvo s sladkorjem? Če da vladí vse prebivalstvo denar na razpolago, tedaj ga da zato, da gospodari vlada z njim v korist ne pa v škodo prebivalstva. Najmanj kar mora storiti vlada proti oderuštvu s sladkorjem je, da takoj odstrani liberizacijo. Ali to je seveda le prvi korak. Najzdravejša in najboljša rešitev bi bila, da prevzame država vse tovarne za sladkor. Zakaj neznosno je to, da je na milijone prebivalcev odvisno od profitnega pohlepa poedinih kapitalistov. Neznosno je to že v mirnih časih, kaj šele v vojni, ki razkriva ves nezmysel privatno kapitalističnega gospodarstva.

V vojnem času

mora ohraniti vsak nepoklicani nastavljenec in delavec svoji strokovni organizaciji neomajno zvestobo, prav kakor vojak svoji zastavi. Kdor ni sedaj pogumen in zvest, je izdajica!

Volkovi na bojišču.

Angleški listi priobčujejo naslednje pismo ranjenega ruskega častnika:

Ko sem se prebudil, se je pričelo mračiti. Prodrli smo daleč v pusto ozemlje. Zopet sem slišal stok in jok umirajočih, zopet sem gledal postave, ki so padale vsled sovražnikovega ognja. Moji ljudje so tulili, dokler niso zamrli njihovi glasovi v žvižganju šrapnelov. Spominjam se še, kako sem sam še prodiral dalje. Kaj se je potem zgodilo, o tem ne vem ničesar več. In ko sem se prebudil, sem bil sam, edina živa duša na prostrani, zapuščeni poljani, gosto posejani z mrličmi. Ranjen sem bil... Nekaj mučnega se me je polastilo, zdelo se mi je, da so vsi pozabili name, ali pa da so me namenoma pustili tukaj. Sedaj se sramujem, da sem bil tako obupan, ali takrat je bil trenotek, ko sem se zgrudil in solze so mi zalile oči. Mislil sem na to, da ne bom videl nikdar več dragih svojcev, nikdar več svojega doma, svojih tovarišev. Naslonil sem se na desno roko in se počasi dvigal. Kljub silnim bolečinam sem se postavil na noge, naslanjal sem se na sabljo in se počasi vlekel dalje, zibajoč se kakor pijanec. Hotel sem priti do temnih grmov, kjer so bile skrite naše čete pred bitko. Le počasi sem prišel dalje in dostikrat sem počival. Končno sem vendar prišel do prve vrste grmovja. Ali tedaj se me je polastila neznosna groza in obstal sem kakor okamenel. Iz velike daljave — tako se mi je vsaj zdelo — sem zaslišal tuljenje enega volka. Njegov glas je bil silno otožen in strašen v tihim zimskim noči. Drugi volk se mu je odzval z enako zategnjenim zopernim glasom, a ta glas je bil veliko bližje mene in nato sem slišal tuljenje krog in krog, vedno glasneje in glasneje, vsak trenotek strahotnejše. Nisem bojzljivec. Dober lovec sem in mnogo volkov sem postrelil na lovu; ali kar sem bil slišal to noč na bojišču, tega ne pozabim nikdar. To grozno tuljenje, ki me je oklepalo kakor veriga, je prihajalo bližje in bližje, naravnost v središče kroga, kjer sem stal. Komaj sem še sopesel, ko sem poslušal ta peklenski koncert. Čisto jasno sem vedel, da ni rešitve zame, če me dobe. In naenkrat sem zdiral — kako je bilo to mogoče, tega še danes ne razumem — proti prvim grmovjem ob robu gozda in stegnil sem se pod nje. Imel sem nabit revolver in sabljo. Vedno bližje so prihajali volkovi; njihovo tuljenje je napolnjevalo noč. Sedaj so bili ob robu gozda. V temi sem videl pošastne sence med drevjem. Od različnih strani so prihajali iz gozda, združili so se v veliko temno čredo in so tako stali nekaj minut. Nato je zatulil drug volk, v veliki daljavi in z bojišča so se odzvali drugi. Sedaj se je napolnila vsa čreda tja, tik ob grmovju. O vsakem sem mislil, da mi skoči na vrat. Ali niti eden se ni zmenil zame. Mirno so tekli, silno veliko jih je bilo, na polje, kjer so ležali mrtveci... Drugo jutro po solnčnem vzhodu so me pobrali nezavestnega. Patulja kozakov me je našla. Če pridem zopet na bojišče, se ne strašim tudi najbolj vroče bitke ne. Ali če bi moral preživeti še eno enako noč, tedaj zblaznim.

Industrija in vojna.

Iz posameznih gospodarskih poročil in na znanil posnemamo o stanju avstrijske industrije tekom sedaj že nad pet mesecev trajajoče vojne tole: dočim meseca avgusta ni bilo opažati skoro nobenega življenja, ker je vojaška uprava zasegla vsa občila, se more sedaj reči, da **produkcija dosega približno polovico tega**, kar znaša v mirovnem stanju. To se vidi že iz tega, da je blagovni promet na železnicah znašal v septembru okoli 50% rednega prometa v mirnih časih. Ker je veliko število delavcev v vojni, bi se večja produkcija skoro težko dosegla. Zato se more smatrati sedanje stanje spričo rednih razmer še zadosti ugodno. Iz tega vzroka tudi ni opazati toliko brezposelnih ljudi, kakor se je bilo bati.

To dejstvo je tembolj razveseljivo, ker je vsa sedanja produkcija vezana le na vojaštvo in na domače civilno prebivalstvo, dočim se z izvozom skoro ne more nič več računati. Izvažajo še sladkor v Švico.

Skoraj vsa industrija živi v sedanjih dobi od države, največ faktur se glasi na državo. Že iz tega se vidi, kako ogromne zahteve se stavijo na državo. Predvsem žive usnjari in čevljarji v visoki konjunkturi; država zahteva naravnost ogromne množine čevljev, gamaš in raznih drugih usnjenih izdelkov; zato imajo delavci, zaposleni v čevljarstvih tovarnah, pa tudi v manjših delavnicah dovolj dela. Cene nekaterim usnjenim izdelkom so izdatno poskočile.

Tudi tekstilna industrija ima ponekod primeroma prav ugodne čase radi velikanskih dobav za državo. Tovarne, ki že več let dobavljajo državi izdelke iz bombaževine in volne, so porabile že vso svojo zalogo ter delajo s pomnoženimi delavskimi močmi, vendar ne morejo same zadostiti vsem naročilom. Zato so morale potegniti v svoj krog še druga podjetja, ki sicer ne delajo za državo, s čimer je mnogo delavstva ostalo še nadalje zaposlenega.

Tudi konfekcijska industrija nima slabih časov. Ker ne morejo zavodi za uniforme izvršiti vseh naročil, poprijela so se tudi konfekcijska podjetja, ki so delala doslej izključno ali skoro izključno za civilno prebivalstvo, izdelovanje vojaških potrebščin. Istotako tovarne perila izdelujejo vojaško perilo; krznarji imajo prav veliko opraviti z izdelovanjem kožuhaštih telovnikov. Kemiška industrija izdeluje tudi veliko predmetov za vojne potrebe, saj se porabi ogromna množina azetona, smodnika in razstreljiv. Isto velja tudi za petroleje in petrolejske izdelke. Za vojaštvo se tudi rabi veliko število pnevmatikov (gumijska industrija) in emajlnih posod, kar ugodno vpliva tudi na tozadevno industrijo.

Železna industrija je zaposlena vsaj toliko, da ne odpušča delavcev, ki so ostali doma, če tudi ne dosegajo prejšnje plače, pri premožu vojska ne vpliva neugodno. Slabo se godi stavbnim obrtom, najslabše pa stekleni svilni industriji in sploh podjetjem, ki so izdelovala le razkošne predmete in ne morejo dobiti nadomestila pri vojaških naročilih.

Volitve v personalno komisijo na južni železnici.

21. in 22. decembra 1914 je bil skrutinij oddanih glasovnic ob priliki novih volitev za personalno komisijo. Uspeh volitev je sledeči:

Sekcija za poduradnike.

Skupina voznega osebja pri prometu.
(Revizorji vlakov in nadsprevodniki.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	339
Neveljavnih	1
Veljavnih glasovnic torej	338
Praznih glasovnic je bilo	28

Klengl Adolf, nadsprevodnik na Dunaju, južna železnica (231 glasov).

Thuber Karl, nadsprevodnik na Dunaju, južna železnica (231 glasov).

Säckl Maks, nadsprevodnik v Brucku ob Muri (226 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	340
Neveljavnih	1
Veljavnih glasovnic torej	339
Praznih glasovnic je bilo	28

Scheibein Viljem, nadsprevodnik v Inomostu, glavni kolodvor (222 glasov).

Hlawaczek Vaclav, nadsprevodnik v Mariboru, glavni kolodvor (222 glasov).

Wildauer Adolf, nadsprevodnik v Bocnu-Gries (221 glasov).

Razvrstitev prvih dveh nadomestnih članov se je določila z ozirom na enako število glasov z žrebanjem na podlagi člena 4 pravilnika personalne komisije.

Skupina ostalega osebja pri prometu.
(Postajni ekspedienti, postajni mojstri, skladiščni mojstri in kanclisti.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	528
Neveljavnih	—
Veljavnih glasovnic torej	528
Praznih glasovnic je bilo	34

Seethaler Franc, postajni mojster v Bocnu-Gries (265 glasov).

Diewok Karl, postajni mojster na Dunaju, južna železnica (265 glasov).

Exenberger Hans, kanclijski ekspedient v Inomostu, obratni inspektorat VI. (251 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	528
Neveljavnih	—
Veljavnih glasovnic torej	528
Praznih glasovnic je bilo	24

Slanař Henrik, postajni mojster v Meidlingu, južni kolodvor (269 glasov).

Richter Leopold, kanclijski ekspedient na Dunaju, južna železnica (267 glasov).

Würzinger Ivan, kanclijski ekspedient v Mariboru, glavni kolodvor (267 glasov).

Razvrstitev zadnjih dveh nadomestnih članov se je določila z žrebanjem.

Skupina strojne službe in vlakopospeševalne službe.
(Strojvodje, strojni mojstri, delovni in vozni mojstri.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	753
Neveljavnih	1
Veljavnih torej	752
Praznih	70

Preprost Alojz, strojevodja v Mürszuschlagu (631 glasov).

Zwenk Franc, strojevodja v Mariboru (630 glasov).

Pörtl Josip, strojevodja na Dunaju (626 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	748
Neveljavnih	—
Veljavnih torej	748
Praznih	72

Stratil Josip, strojevodja na Reki (625 glasov).

Hohenegger Nikolaj, strojevodja v Inomostu (624 glasov).

Obitschnig Leopold, strojevodja v Gradcu (621 glasov).

Progovzdrževalna skupina:
(Prožni in brzojavni mojstri, mojstri centralnih ogibov in ostali poduradniki.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	275
Neveljavnih	—
Veljavnih	275
Praznih	29

Mayer Anton, prožni mojster na Dunaju (233 glasov).

Tipka Karl, brzojavni mojster v Dunajskem Novem mestu (206 glasov).

Tögel Konrad, prožni mojster v Ljubnu (189 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	275
Neveljavnih	—
Veljavnih	275
Praznih	29

Dittelbach Franc, prožni mojster na Brennerju (188 glasov).

Brader Karl, mojster centralnih ogibov v Dunajskem Novem mestu (163 glasov).

Ghader Josip, kanclijski ekspedient v Bocnu-Gries (161 glasov).

Skupina ostalih službenih panog.
(Poduradniki materialne uprave in druge panoge.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	68
Neveljavnih	—
Veljavnih	68
Praznih	14

Vrhovec Karl, kanclijski ekspedient na Dunaju, obratni inšpektorat I. (45 glasov).

Krischanz Anton, adjunkt v Gradcu, glavni kolodvor (44 glasov).

Prinz Ferdinand, skladiščni mojster na Dunaju, materialno skladišče (44 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	64
Neveljavnih	—
Veljavnih	64
Praznih	10

Adamek Ivan, kanclijski ekspedient na Dunaju, delavnica (36 glasov).

Göschel Franc, kanclijski ekspedient na Dunaju, materialna uprava (29 glasov).

Kiegerl Otmar, kanclijski ekspedient v Gradcu, kurilnica (28 glasov).

Sekcija za sluge.

Skupina voznega osebja pri prometu.
(Vlakovodje in sprevodniki.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	1739
Neveljavnih	3
Veljavnih	1736
Praznih	78

Kasperbauer Ignac, sprevodnik v Mürszuschlagu (1606 glasov).

Schreiböck Anton, sprevodnik vlakovodja na Dunaju, južna železnica (1605 glasov).

Stermšek Gašper, sprevodnik vlakovodja v Ljubljani (1602 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	1625
Neveljavnih	—
Veljavnih	1625
Praznih	80

Straßer Oskar, sprevodnik vlakovodja v Matzleinsdorfu (1478 glasov).

Salmhofer Peter, sprevodnik vlakovodja v Gradcu (1477 glasov).

Rothwangl Leopold, sprevodnik vlakovodja v Beljaku, glavni kolodvor (1476 glasov).

Skupina ostalega osebja pri prometu.
(Pazniki v skladiščih, na progi in pri premikanju, vartarji, uradni sluge, postavljalci ogibov in ostali uslužbenci.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	2407
Neveljavnih	12
Veljavnih	2395
Praznih	265

Wagner Josip, paznik signalov v Matzleinsdorfu (1870 glasov).

Wendl Franc, skladiščni paznik v Gradcu, glavni kolodvor (1828 glasov).

Strohäusl Karl, premikač v Donavitzu (1802 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	2459
Neveljavnih	9
Veljavnih	2450
Praznih	252

Waschenegger Franc, vratar na Dunaju, južni kolodvor (1930 glasov).

Pollermann Ivan, lampist v Matzleinsdorfu (1914 glasov).

Grebien Alojz, skladiščni sluga v Ljubljani (1886 glasov).

Skupina strojnega in vlakopospeševalnega osebja.
(Nadomestni strojniki, strojni kurjači, strojni in vozni pazniki.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	625
Neveljavnih	4
Veljavnih	621
Praznih	37

Jaich Julij, vozni paznik na Dunaju, južni kolodvor (536 glasov).

Gerngroß Ivan, strojni kurjač v Gradcu, kurilnica (534 glasov).

Zwenk Henrik, strojevodja v Brucku ob Muri (533 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	620
Neveljavnih	4
Veljavnih	616
Praznih	39

Franck Anton, strojevodja na Dunaju, kurilnica (517 glasov).

Hutter Ivan, strojevodja v Liencu (516 glasov).

Koller Josip, strojevodjev namestnik v Mariboru (516 glasov).

Progovzdrževalna skupina.
(Prožni in železniški čuvaji, uradni sluge in drugi nastavljenici.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	1278
Neveljavnih	1
Veljavnih	1277
Praznih	119

Pfeffer Martin, železniški čuvaj v Inzersdorfu (1086 glasov).

Luckner Rajmund, železniški čuvaj v Nikolsdorfu (1082 glasov).

Herzig Franc, kanclist v Matzleinsdorfu (1033 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	1294
Neveljavnih	2
Veljavnih	1292
Praznih	133

Dečman Josip, železniški čuvaj v Leibnitzu (1082 glasov).

Holzer Josip, železniški čuvaj v Klam-Schottwien (1037 glasov).

Egger Alojz, uravnavalec proge na Dunaju, progovzdrževalna sekcija (1036 glasov).

Skupina ostalih službenih panog.
(Sluge pri direkciji in materialni upravi i. t. d.)

Volitev članov:

Oddanih glasovnic	98
Neveljavnih	—
Veljavnih	98
Praznih	13

Dietrich Karl, tiskar na Dunaju (73 glasov).

Luczensky Ivan, skladiščni paznik na Dunaju (71 glasov).

Albrecht Eduard, uradni sluga na Dunaju (45 glasov).

Volitev namestnikov:

Oddanih glasovnic	98
Neveljavnih	—
Veljavnih	98
Praznih	13

Jany Ivan, uradni sluga na Dunaju (71 glasov).

Schwarzenacker Josip, uradni sluga na Dunaju (51 glasov).

Stadlmann Franc, uradni sluga na Dunaju (49 glasov).

Imena članov in namestnikov, ki so debelo tiskana, so člani naše organizacije.

Uspeli volitev je za nas ugoden, kakor smo to tudi pričakovali. Glasov so dobili naši člani v primeri s prejšnjimi volitvami nekoliko manj, to pa zato, ker jih je mnogo pri vojakih. Če upoštevamo to, tedaj lahko naglašamo, da je naša organizacija na južni železnici kljub vojni prav tako trdna kakor prej.

Ob tej priliki se moramo spominjati moža, čigar ime manjka v listi v prvi, odkar obstoja personalna komisija. Ta mož je sodrug Ljudevit Beer, strojevodja v Mürtzuschlagu.

Sodrug Beer je namreč tik pred vpokojitvijo in zato ni mogel kandidirati. Beer je zastopal 20 let našo organizacijo v personalni komisiji in reči moramo, da vedno z največjim uspehom. Njegovo delovanje ostane vsem nepozabno.

Podporni sklad za čas vojne.

VIII. izkaz.

Nastavljeni naše organizacije 3% od plač:

Sedmi obrok	7 K 20 v
Schober, za vojno božično drevesce	10
V zadnjih izkazih je bilo izkazanih	1681 . 07 .
Skupaj	1698 K 27 v

IX. izkaz.

Nastavljeni naše organizacije 3% od plač:

Osmi obrok	158 K 83 v
St. Pölten	50
V zadnjih izkazih je bilo izkazanih	1698 . 27 .
Skupaj	1907 K 10 v

Pozor, upravitelji krajevnih skupin!

Mnenje prevladuje, da morajo krajevne skupine in vplačevalnice strokovnih organizacij vsled izjemnega stanja ustaviti vsako društveno delovanje. **To ni res!** V zmislu društvenih pravil določeno delo, odborove seje, društveni shodi se lahko vrše kakor doslej, če se naznani politični oblasti.

Podpore zaostalim svojim članov.

Od 29. oktobra do 31. decembra 1914 so bile izplačane sledeče podpore:

203. Nemeč Josip v St. Pöltnu	100 K
217. Gareis Ana v Falkenavu	100 "
218. Hummal Helena v Schreckensteinnu	100 "
219. Jakob Ana v Gollingu, Hallein	100 "
220. Kočevar Anton v Beljaku I.	200 "
221. Poffo Marija v Ustju ob Labi	75 "
222. Fuchs Adolf v Neudecku	50 "
223. Smešic Frančiška v Celovcu	50 "
224. Bayer Jakob v Ljubnu	200 "
225. Fiebinger Jožef v Bischofshofnu	200 "
226. Sobotka Jožef v Favoritnu II.	100 "
227. Bečicka Jožef v Ruska tridi	200 "
228. Kraus Herman v Neudecku	200 "
229. Emich Edvard v Radstadtu	200 "
230. Lazar Ana v Tešinu	100 "
231. Bürger Frančiška v Klamu na Semeringu	100 "
232. Scherzer Ivan v Marijinih varih	200 "
233. Göttlicher Josip na Dunaju XIV./I.	200 "
234. Zatloukal Ana v Matzleinsdorfu	100 "
235. Fleischhacker Franc v Floridsdorfu I.	200 "
236. Görlich Marija v Lundenburgu	100 "
237. Riedinger Barba v Purkersdorfu	100 "
238. Oberweger Ana v Inomostu I.	100 "
239. Livora Kristina v Bubni	100 "
240. Petr Franc v Mladi Boleslavi	100 "
241. Ginzinger Ivan v Solnogradu I.	200 "
242. Plonka Josipina v Oderbergu	100 "
243. Švančara Terezija v Lundenburgu	50 "
244. Braunstein Franc v Wolkersdorfu	200 "
245. Neubauer Josip v Iglavi	100 "
246. Erben Karl v Weißkirchlitzu	200 "
247. Hatasch Albert v Leopoldstadtu, sev. žel.	200 "
248. Scharn Ignac v Trutnovu	100 "
249. Wanek Franc v Iglavi	200 "
250. Grasser Amalija v Penzingu	100 "
251. Pötsch Artur v Hütteldorfu	200 "
252. März Cecilija v Bludenzu	100 "
253. Goll Josip v Stadlavu	200 "
254. Buchmann Margareta v Simeringu	50 "
255. Schmerold Marija v Solnogradu I.	100 "
256. Tonner Ivan v Solnogradu I.	100 "
257. Filip Ana na Dunaju XIX.	100 "
258. Cогien Franc v Zagorcu	200 "
259. Weinbauer Julija na Dunaju	50 "
260. Belšak Ivan v Ljubljani I.	200 "
261. Unzeitig Gottlieb v Simmeringu	200 "
262. Dedič Josipina v Schwarzenavu	50 "
263. Noha Tomaž v Solnogradu	200 "
264. Kronegger Julija v Šent Vidu ob Glini	100 "
265. Kobsa Franc v Neuhausu	100 "
266. Sumsinsky Franc v Olomucu	100 "
267. Sorg Josip v Inomostu I.	100 "

Skupaj 6875 K

Od 1. januarja do vštete 31. dec. 1914 je umrlo 140 članov in 127 žen; skupaj torej 267 smrtnih slučajev. Izplačane podpore zaostalim svojim so znašale 32.250 K.

Ker se začenja koledarsko zavarovanje s 1. januarjem 1915 in imajo le oni odjemalci koledarja pravico do zavarovanja, ki so poslali zavarovalno polico založbi koledarja, zato prosimo vse odjemalce koledarja, da vpošljejo takoj zavarovalne police potom zaupnikov.

614.

Okrožnica juž. žel. št. 12.780/A.

Vračunanje službene dobe § 44. (3) provizijskih pravil.

(Provizijski sklad za delavce.)

Vsem gospodom oddelkovodjem, obratnim ravnateljstvom in lokalnim predstojnikom na avstrijskih progah in stranskih črtah južne železnice.

V zmislu § 44.(3) pravil provizijskega sklada za delavce se vračuna onim članom, ki so bili sprejeti 1. januarja 1910 v provizijski sklad (in onim, ki imajo v zmislu določil pravico do družbene provizije in ki so izstopili s 1. januarjem 1907 iz službe juž. žel.) ter imajo zaračunano več kakor triletno službeno dobo po petletnem

članstvu tako, da se prišteje polovična doba v pripadno dobo, ne da plača član za to kak prispevek in sicer s 1. januarjem 1915. Na podlagi tega vštevanja se ne upošteva preostali čas, če je krajši kakor en mesec.

V svrhu natančne določitve navedene upoštevanja službene dobe se vam vpošlje za vsakega delavca, ki ga zadeva ta odlok, en izkaz, ki ga izpolnite na drugi strani in sicer po sledečih določbah:

V zmislu pravil provizijskega sklada za delavce se všteva le ona službena doba, ki je merodajna po normah, po katerih se priznava družb. provizija. Tozadevna odredba je bila razglašena v okrožnici 388 A leta 1906. Norme določajo, da se prisodi družbena provizija načelno le tistim delavcem, ki so služili nepretrgano družbi in ki so dokončali službeni čas; le izjemno, točki 7 in 8 že omenjenih norm, se dovoljuje provizija tudi pred dokončanim službenim časom. Odločbo, če se všteje ona službena doba, ki jo je delavec navedel ali ne, izreka edino le generalno ravnateljstvo. Vse one delavce, za katere ste dobili izkaz, pozovete, da navedejo ono službeno dobo, katero zahtevajo, da se jim všteje in naj jo vpišejo natanko na drugi strani v za to določene razpredelke. Tam se vpiše službeno mesto, višina dovršene službene dobe, službena kakovost, dan vstopa in eventualno dan izstopa in vzrok izstopa (vojaška služba, pomanjkanje dela, odpoved po lokalnem načelstvu, samovoljna odpoved, bolezen i. t. d.). Tudi tedaj se ne sme zabraniti vpis pripadne službene dobe, če ne obstoja po Vašem mnenju ta pripadnost.

Delavec podpiše svoje ime na drugi strani na za to določenem prostoru. Delavčeve podatke preiščete, v kolikor se tičejo službovanja na sedanjem mestu; razloček med Vašimi in delavčevimi podatki pojasnite na drugi strani (opombe lokalnega predstojnika). Delavce opozorite, da prineso delavsko knjižico, izpričevala, sploh dokaze za sporno službeno dobo, katero lahko dokažejo tudi s pričami. Če je delavec na istem službenem mestu že enkrat izstopil iz službe, naj se tudi v tem slučaju preišče pravi vzrok njegovega izstopa. Vzroke glede izstopa pri drugih službenih mestih bo preiskalo upravno ravnateljstvo A/6.

Če delavec v spornem slučaju ne more doprinesti dokaza, tedaj poročajte na upravno ravnateljstvo A/6. Delavstvo morate poučiti, da se za vštete službene dobe ne bo pobiral nikakršen prispevek.

Ničesar ne smete vpisati na tretjo izkazno stran.

Ko ste na drugi strani podpisali izkaz, kateremu morate priložiti svoječasno delavcu vročeno izpričevalo udeležbene dobe, pošljite izkaz naravnost na upravno ravnateljstvo, najdlje do 1. februarja 1915.

O vsebini te okrožnice obvestite vse delavce-člane provizijskega sklada. Vposlane posebne odtiske te okrožnice prilepite na vseh delovnih prostorih.

Dunaj, dne 18. decembra 1914.

Za upravno ravnateljstvo:

FALL I. r.

Dopisi.

Moralne cvetke s Pragerskega. Sodrug Fr. Stropnik se je javil dne 9. decembra bolnega. 12. decembra 1914 je železniški zdravnik bolniku zažugal, da če se ne javi za zdravega, bo že on poskrbel, da ga vpokličejo v vojaško službovanje...

Zlogasni mestni mojster Zelan Karl na Pragerskem je že od dec. 1914 prijavljen za bolnega, če tudi zadnji železniški delavec ve, da pre-

kupuje slamo, krmo, krompir in ga vozi po dnevu okoli. Za Zelana je železniški zdravnik gospod dr. Klasinec slep in ne vidi na tako čuden način obolelega Zelana, da bi mu zažugal z vpoklicanjem. Poskrbeli bomo, da zvedo na kompetentnem mestu, kako nevarno je obolel mestni mojster Zelan na Pragerskem, da dobi o pravem času »arčnije« ...

Od direkcije c. kr. drž. železnice v Trstu. Okolo novega leta je bilo med uslužbenci c. kr. drž. železnice v Trstu najbolj pereče vprašanje: »Kdaj neki izide letos januarski avanzma?« Kakor vroče rešatajo to vprašanje železničarji, prav tako malo se briga direkcija dolžnosti, ki jih prinašata vsako leto 1. januar in 1. juli. Pri avanziranju uradnikov ni direkcija tako pozabljiva kakor pri terminu za avanziranje uslužbencev. Čuden je res ta slabi spomin direkcije, kadar gre za korist uslužbencev. Ali pa napravlja direkciji delo za avanziranje uslužbencev toliko več dela, da rabi zanj dva do tri mesece, zlasti sedaj ko je urejeno avanziranje popolnoma avtomatično in veljajo izredne določbe le za one srečne in nesrečne, ki so opisani dobro ali slabo in katerim se pristriže njihovo napredovanje po njihovem »obnašanju?« Eno vprašanje sproži drugo! Kako to, da zgotove nekatere direkcije avanzma še precej v pravem času in kako to, da potrebujejo pri tržaški direkciji za to mehanično delo toliko časa kakor Noe za barko? Nočemo biti preveč radovedni in stikati z vzroki počasnega dela, temveč le vljudo prosimo, naj zgotovi direkcija to delo v teku tega meseca.

Celje. Na novega leta dan ob 8. zjutraj je ponesrečil na postaji Celje pri delu premikač Ignac Zupančič. Noga mu je zastala med tračnicami tako da je ni mogel o pravem času izvleči. Vozovi so ga podrli in kolesa so mu odtrgala obe nogi in glavo. Zupančič zapušča vdovo in 2 otroka. Bil je dober in blag tovariš! Časten mu spomin.

Iz organizacije.

Vsem našim blagajnikom.

I.

Dostikrat se pripeti, da obračuna marsikateri sodrug šele čez dva ali tri mesece, namesto da stori to vsak mesec sproti. Zato prosimo sodruga, da obračunajo točno vsak mesec, ker ni to le v njih lastnem interesu, temveč tudi v interesu članov. Da prihranite blagajni upravne stroške, prosimo, da razvrstite kupone za mesečni prispevek po tekočih številkah (ravno tako tudi kupone za »Podporni sklad«) in jih zvežete z vrstico. Tej pošiljati priložite vedno izpolnjeni odpošiljalni listek in pregledani, s pečatom krajne skupine opremljeni prepis blagajniške knjige.

II.

Glede odpošiljatve pripominjamo še tole: Marsikateri sodrug pošlje kupone v dveh ali treh dvojnatih pismih, čeprav vse skupaj ne tehtata niti 200 gramov. Zato jih opozarjamo, da je treba za dvojnato pismo — 250 gramov — 20 vinarsko znamko. Le če presega teža pošiljatve 250 gramov, naj pošljejo blagajni dve pismi ali pa kot zavojček. Nikdar pa se ne sme teh pošiljatev poslati kot tiskovino. Prosimo naše blagajnike, da se ravnajo po tem.

III.

Pozor, člani »Podpornega sklada za zaostale svojce.

One člane, ki so zaostali s prispevki za »Podporni sklad« prosimo, da pošljejo čim prej te prispevke, ker bomo postopali drugače napram tem članom po točki 10. statuta »Podpornega sklada«. Če zaostane član tri mesece s plačevanjem prispevkov, izgubi vse prejšnje pravice.

IV.

Sodruga, ki razpečavajo »Železniški koledar« za leto 1915., prosimo, da čimprej vpošljejo znesek

za prodane koledarje. Sodrugi, ki imajo kontrolo, naj raztegnejo svoje delo tudi na ta del uprave.

Vsem našim članom.

Kljub temu, da smo že ponovno podučili svoje članove, ki so bili vpoklicani, se vendar še pogosto pripeti, da plačujejo svojci za one, ki so člani »Podpornega sklada za zaostale« le po 50 vinarjev na mesec.

To naziranje je napačno in še enkrat podudajamo, da ni vsled vojne nikakršne izpremembe v višini zneska za »Podporni sklad«.

Prav tako kakor prej znaša tudi sedaj mesečni prispevek 1 K 70 vin. Upamo, da upoštevajo ta opomin vsi, ki se jih tiče, ker le tako ostanejo neskrajšane pravice članov, ki so v vojni.

Društveni vestnik.

Dne 17., 19., 20. in 22. januarja t. l. so se vršili občni zbori krajevnih skupin Ptuj, Celje, Zidanmost in Borovnica s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila:

- predsednika,
- blagajnika,
- kontrole.

2. Volitev novega odbora.

3. Situacijsko poročilo tajništva.

4. Raznoterosti.

Shodi so bili povsod izredno dobro obiskani.

Iz poročil je razvidno, da so odbori tudi v tem kritičnem času vršili svojo dolžnost in da so vodstva krajskih skupin v tesni zvezi z tajništvom in centralo sistematično, brez hrupnih zunanjih pojavov olajševali bedo, ki je zadela mnogo tovarišev in njihove družine vsled vojne in brezposelnosti. Pa tudi notranje delo v organizaciji ni zaostajalo. Smelo lahko trdimo, da so odbori razumeli čas, v katerem živimo in da so naravnost vzorno gospodarili z društvenim premoženjem. Zatorej so tudi po poročilu kontrole dobili sijajno zaupnico.

V odbor so bili enoglasno izvoljeni:

Za **ptujsko** krajevno skupino:
Predsednik: Šegula Ivan;
podpredsednik: Brumfliker Josip;
blagajnik: Rozman Fran;
namestnik: Marinčič I.;
zapisnikar: Melé Matija;
kontrola: Vučak Ivan, Weisenstein Otmar;
knjižničar: Roek Florjan in Mar Jurij.

Odborniki:

Bevard Pavel in Brenkovič Anton.

V celjsko krajno skupino:

Predsednik: Ribič Ivan,
podpredsednik: Pečovnik Filip,
blagajnik: Vidic Karl,
namestniki: Kos Josip,
za progo Grobelno: Cretnik Franc, Grobelno,

za progo drž. železnice: List Franc,
zapisnikar: Mlakar Josip, zapisnikarjev
namestnik: Jelen Franc,
kontrola: Steblovnik Ivan.

Odborniki:

Galob Julij; Selič Florjan in Breznik Anton.
Žnideršič Franc, zaupnik.

V odbor krajne skupine Zidanmost so bili izvoljeni:

Predsednik: Pohar Bartl,
podpredsednik: Oček Karl,
zapisnikar: Strubelj Ivan,
namestnik: Nadu Fran,
blagajnik: Šuster Fran,
namestniki: Zupanc Fran (skladišče), Kolar Fran (kurilnica), Tutner Ivan (proga), Zimšek Franc, (proga), Žnideršič Martin (postaja),
kontrola: Laznik Miha in Zdovc Miha.
knjižničarja: Lokar Karl in Vodišek Jaka.

Odborniki:

Horjak Anton, Krotne Alojzij, Straus Anton in Likovnik Avgust.

Pošiljatve se naslovijo na: Franc Šuster, skladiščni sluga na Zidanem mostu.

V borovniško krajevno skupino:

Predsednik: Slanovec Fran,
namestnik: Schauer Karl,
blagajniki: Štrumelj Fran, Mevžek Ivan (za progo Brezovca), Debec Jaka (za progo B-Logatec), Mekinda Josip, za kurilnico), Masten Josip (za postajo Verd),
zapisnikar: Zupan Fran, Planina,
kontrola: Jerina Ivan, Pavlovčič Josip.

Odborniki:

Ogrin Ivan, Troha Fran, Oblak Ivan in Strumelj Anton.

Pri točki situacijsko poročilo je razlagal sodrug tajnik Josip Kopač iz Trsta o nalogah železničarske organizacije ob času vojne. Zelo ostro je karal postopanje onih članov, ki se izgovarjajo, da je vojna in da sedaj organizacija itak ne more ničesar opraviti v prilog članom. Naštel je celo vrsto intervencij v prilog prizadetim, katerih uspeh je bil dovoljen.

Pa tudi iz drugih razlogov mora železničar skrbeti, da si ohrani močno organizacijo. Po končani vojni se bo moral vpoklicani železničar zopet predstaviti železniškemu zdravniku, ki ga bo natančno preiskal, ali je še zmožen za železniško službo ali ne.

S čim bodo vsi oni, ki so danes tako egoistični, da nočejo žrtvovati malenkostni prispevek v organizacijo, branili lasten, kakor tudi interes vpoklicanih? Morda s prošnjami? Ali ne le edino z močjo lastne organizacije? Za zgled navaja krajevno skupino Trst I., ki je kljub temu, da ima bolniški sklad, v katerega prispevajo člani 80 vinarjev mesečno poleg svoje članarine, uvedla podporni sklad za brezposelne in za družine vpoklicanih.

Bodite trdni v organizaciji med vojno, da bomo močni po vojni!

Govornik je žel za svoja stvarna izvajanja povsod pohvalo.

Upati je, da bodo železničarji, ki so izpolnili napram državi v tem hudem času v polni meri svoje dolžnosti, tudi izvršili napram lastni organizaciji prevzete dolžnosti.

Člane krajne skupine Jesenice pozivljamo, da prineso svoje članske knjižice v svrhu kontrole skupinskemu blagajniku. — **Vodstvo.**

Na društvenem shodu na Jesenicah dne 15. novembra 1914 se je soglasno sklenilo, da se upele za čas vojne mesečno 50-vinarski prispevek v svrhu podpor družinam vpoklicanih članov.

Samoobsebi je umevno, da traja pobiranje za sklad le toliko časa, kolikor časa traja vojna.

Pragersko. Dne 31. januarja ob 7. zvečer se vrši občni zbor krajevnih skupin Pragersko s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila:

- predsednika,
- blagajnika,
- kontrole.

2. Volitev novega odbora.

3. Situacijsko poročilo, (poročila tajnik Kopač, Trst).

4. Raznoterosti.

Dolžnost vsakega člana je, da poseti občni zbor, na katerem poroča odbor o svojem delovanju. Nihče naj ne manjka!

Iz okrožnic in uradnih listov.

Na podlagi člena III., petega dostavka k statutom penzijskega zavoda za sluge, je treba vložiti prošnje službenim potom za vračunanje službene dobe v teku 6 mesecev po poteku triletne udeležne dobe pri penzijskemu zavodu za sluge. Če pa dotični član v tem času še ni bil definitivno nastavljen, pa 6 mesecev po definitivni namestitvi.

Te določbe so razumeli nekateri uslužbenci ki smo jih prevzeli iz provizijskega fonda v penzijski zavod za sluge, napačno in sicer so prosili šele čez tri leta za vračunanje službene dobe pri prestopu v penzijski zavod.

Na podlagi člena I., točka 25 (§ 17.), tretjega dostavka k štatutom penzijskega zavoda za sluge pa vračunamo dobo pri provizijskem skladu v penzijski zavod in je treba zato dobo pri penzijskem zavodu računati od časa, ko je vstopil delavec v provizijski sklad.

Zato morajo prositi oni člani, ki jih prevzamemo iz provizijskega sklada v penzijski zavod za sluge in ki so definitivno nastavljeni in ki so bili ob času prestopa že tri leta člani provizijskega sklada, v teku šestih mesecev od časa prestopa. Če pa ob prestopu še niso bili polna tri leta člani provizijskega sklada, tedaj naj prosijo šest mesecev od onega dne, ob katerem so potekla tri leta, odkar so postali člani provizijskega sklada.

Šestmesečni rok pričinja pri onih članih, ki niso po preteku triletne udeležne dobe še definitivni, od onega dne, ko so definitivno nastavljeni.

Na podlagi sklepa upravnega odbora penzijskega zavoda za sluge, lahko prosijo oni uslužbenci, ki so napačno razumeli prestopne določbe in ki so že zamudili rok za prestop, sklicujoč se na to okrožnico, za pregled prekoračenega roka in za vračunanje službene dobe. Te prošnje naj odpošljejo najkasneje do 31. marca 1915 službenim potom.

Na pozneje došle prošnje se nikakor ne bo oziralo.

Oni uslužbenci pa, ki prestopijo šele po razglasitvi te okrožnice v penzijski zavod za sluge, se ne smejo sklicevati, da so napačno razumeli te določbe in bi jim brezpogojno odklonili prošnje, če zamude rok.

Zato opozarjamo osobje v njegovem interesu na te določbe, da nihče ne zamudi roka in je tako oškodovan.

Obvestite o tem vse osobje.

Na Dunaju, 25. novembra 1914.

Administrativna direkcija:

Fall, m. p.

(Določbe za podelitev dopusta čuvajkam pri prehodih in pri naznanitvi vlakov). Vsled sklepa upravnega sveta se določi za te čuvajke po dopolnem prvem službenem letu tale dopust:

Do dokončanih 10 službenih let 3 dni;
pozneje 6 dni.

Prejšnje določbe so s tem razveljavljene.

Na Dunaju, 7. decembra 1914.

Generalni ravnatelj:

Weeber, m. p.

Raznoterosti.

Preobilost živil v Avstraliji. »Times« poročajo, da je na zalogi v Avstralskih lukah 1625 ton sirovega masla; 59.000 govejih četrti, 950.000 ovac in jagnet in 80.000 košar z domačimi zajci. Tega blaga ne morejo razposlati vsled pomanjkanja parnikov.

Mednarodno socialistično tajništvo se je preselilo vsled vojnih dogodkov iz Bruslja v Haag (Holandsko), kamor je sledilo uradno osobje. Eksekutivi, kateri je podrejen urad, so dodeljeni trije holandski delegatje, da zastopajo nevtralne dežele.

Novi stroji pri brzovlakih na Virtemberškem. Na Virtemberškem poizkušajo nove C stroje, ki prevozijo na uro 100 km. Izborna izvedene poizkušne, jamčijo ta velikanski strojnotehnični uspeh.

Premestitev starostne meje za železniške delavce. Železniško ministrstvo je odredilo, da se za časa vojne zniža starostna meja za nekvalificirane delavce, ki jih sprejema na novo, od 18. na 17 let. V delavniški službi se najvišja starostna meja lahko izpremeni od 35 na 40 let; v posebnih primerih pa celo na 45 let. Z ozirom na te izpremembe naj preiščejo zdravniki najstrožje vse prosilce.

VSEBINA ŠT. 1. IN 2. Z DNE 1. JANUARJA 1915.

Članki: Sveti mir. — Ostanite tudi v vojnem času zvesti svoji strokovni organizaciji. — Sodrug Demeter Tucović. — Položaj strojnega osobja na c. kr. drž. železnici v Gorici. — Anton Weiguny. — Iz centralnega odbora za uslužbence avstrijskih državnih železnic. — Reforma občnega državlanskega zakonika. — Koliko dobe vdove in sirote padlih vojakov? — Oprostilna razsodba proti železničarju pri najvišjem sodišču. — Prva pomoč pri večjih železniških nezgodah. — Prenaponsko delo železniških čuvajev. — Na Pruskem in v Avstriji. — Socialni nauki svetovne vojne.

Listek: Mati Divjak.

Dopisi: Železniška nezgoda na Opčinah juž. žel. — Popravek. — Jesenice.

Podpore zaostalim svojem članov. **Podporni sklad krajne skupine Trst I. za brezposelne in družine vpoklicanih članov krajne skupine.**

Podporni sklad za čas vojne.

Odloki.

Društveni vestnik.

Iz organizacije.

Raznoterosti.

Rim. Slavni francoski pisatelj Emil Zola (izgov. Solá) je napisal obširni roman »Rim«, ki ga je prestavil v slovenski jezik sodrug Ebin Kristan. Vsak, kdorkoli se zanima, za vprašanje cerkve, papeštva in duhovništva, najde v tej knjigi toliko novega in zanimivega, da je ne bo čital le enkrat, temveč dvakrat, trikrat. Pisatelj prikazuje vso trhljo stavbo na dogmah zgrajene cerkve, ki mora poginiti, če se ne reformira o pravem času. Duhovnik Pierre (izgov. Pjer) pride iz Pariza v Rim, da zagovarja svojo knjigo »Nova vera«, ki jo hočejo postaviti na indeks. V knjigi je naslikal mladi duhovnik, ki je poln idealov in ljubezni do bližnjega, z ognjevitostjo strastjo, po kateri poti naj hodi cerkev, da postane res mati vseh. Med revne, med proletariat naj gre, oprime naj se z vso vnemo socialnega dela in zavlada bo lahko po vsem svetu, a ne nad telesi, temveč nad dušami. Duhovno papeštvo, to je Pierrov ideal. No, v Rimu mu kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki popolnoma osmešijo njegov ideal. Razočaran, potr se vrne v Pariz, da zopet pomaga celiti rane, ki jih seka kapitalistični družabni red človeštvu... To je v glavnih potezah vsebina te prekrasne povesti. Roman »Rim« je izšel sedaj v knjigi. Nobena knjižnica krajevne skupine ne bi smela biti brez te knjige in čitati jo morajo vsi člani. Knjiga veleva 5 K, vezana 7 K. Sodrugji jo dobe pri železničarskemu tajništvu v Trstu, via Madoninna 15.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Žepni koledar za leto 1915 je izšel

Žepni koledar za leto 1915 obsega bogato, praktično vsebino za železničarje, druge nameščence in delavce sploh. Odlikuje se to pot po izredno elegantni vezavi. Sploh je koledar praktična prirodna knjižica, ki je ne more pogrešati nihče.

Cena posameznemu koledarju je K 1.—, po pošti 10 vinarjev več.

Naroča se pri Založbi slovenskih delavskih koledarjev v Ljubljani, Ilirska ulica 22./I.

Sodrugji zahtevajte povsod pri svojih zaupnikih žepni koledar.

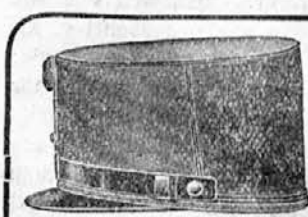
Kavarna „Unione“

TRST

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca.

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Adalbert
Kassig

Ljubljana,
Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Naročajte in podpirajte delavsko časopisje!

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v zalogi lastne tovarne
Peter Kozina & Ko.
Ljubljana na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

Varstvena znamka.

Cene za moške	K 14.—, 17.—, 20.—.
„ „ ženske	„ 12.—, 15.—, 18.—.
„ „ dečke 36/39	K 10.—, 12.—.
„ „ otroke št. 22 25 26-28 29 31 32-35	K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—.

Garantirana kakovost
Cenejše vrste od K 1.50 naprej.

40 letni uspeh, ki ga potrjuje na tisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. 1 stekleničica velja 20 vin.

Naročila sprejema lekarna **G. Piccoli, Ljubljana**

Naročite si ilustrovani tednik

„Tedenske Slike“

ki priobčuje najnovejše vesti in slike z bojišč. V zvezi je z ilustracno centralo na Dunaju, ki ima več posebnih vojnih poročevalcev-fotografov. List „Tedenske slike“ stane za četrt leta 2.50 K, za pol leta pa 5 K. Naslov: Tedenske Slike, Ljubljana.

Posamezne številke se dobe po tobakarnah, knjigarnah in na kolodvorih izvod po 22 h.